

19

I	N	▲	+
■	Š	P	I
R	U	*	●
⬠	◆	J	Ú
C	I	C	H

ROZHOVOROV

BENEMEDIA

19

**INŠPIRUJÚCICH
ROZHOVOROV**

19 inšpirujúcich rozhovorov

© **BeneMedia**

Všetky práva vyhradené.

Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná, uložená do informačných systémov ani inak rozširovaná (elektronicky alebo mechanicky) bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

© **Kolektív autorov / Slovo+**

Editor © Mgr. Zuzana Verešová

Jazyková korektúra © PhDr. Alžbeta Mráková

Grafická úprava, obálka a sadzba © BcA. Milan Pleva

Tlač: Alfa print, s. r. o.

Prvé vydanie (2020)

208 strán

ISBN 978-80-99907-53-0

OBSAH

Profesor Vladimír Krčméry	7
Mama Mária Kohutiarová	19
Nevidiaci Juraj Práger	31
Biskup Jozef Haľko	41
Manželia Kandráčovci	53
Spisovateľ Michal Škombár	63
Autorka Slávka Kubíková	73
Humanitárny pracovník Petr Jašek	81
Kapucín Felix Ján Tkáč	97
Vladyka Cyril Vasiľ	105
Kouč Marián Kolník	113
Minorita Lucián Bogucki	125
Mama Mária Vydrnáková	135
Šprintér Ján Voľko	149
Kňaz Marek Vácha	159
Spevákka Mária Čírová	171
Moderátor Štefan Chrappa	179
Spevákka Sima Martausová	189
Psychológ Marek Herman	199

Profesor Vladimír Krčméry:

Boh sa ma pýtal: „Kde si ty?“

Mnohí ho považujú za odvážneho lekára, ktorý s nasadením života zachraňuje v extrémnych podmienkach chudobných v treťom svete. I keď je to pravda, jeho príbeh sa začal veľmi jednoducho: vernosťou v odpovedi Bohu na zachytenú situáciu, akých denne vidíme množstvo aj my sami. Prof. MUDr. Vladimír Krčméry, DrSc. (*1960), lekár, vedec a rektor Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce svätej Alžbety, hovorí o začiatku, motivácii aj „zaistení tyla“ svojej práce pre trpiacich – a jeho príbeh má byť určite čím inšpiratívny pre každého z nás.

Autor: Mária Kohutiarová

Fotografia: Andrej Lojan

Dátum vydania: 5. januára 2020

Ste lekár, ale namiesto sedenia v ordinácii ste strávili veľa času v zahraničí. Čo vás viedlo k práci s chudobnými?

Úplne na začiatku to boli médiá. Tak ako vy ste prišli dnes za mnou, že sa chcete podeliť s našimi čitateľmi a poslucháčmi, tak ja som sledoval v novinách správy. Môj strýko povedal: „Musíš pozerat správy a čítať noviny!“ Vtedy bol komunizmus a väčšina novín bola cenzurovaná, ale on povedal: „Nie, nie, musíš poznať správy, lebo nevieš, za čo sa máš modliť!“ Tak ja som teda sledoval správy - najprv v novinách a potom to bolo aj v TV, že ázijskí fundamentalisti prepadli a vyvraždili celú dedinu, ktorá inak hlasovala pri voľbách. Najprv zabili ich duchovného, potom jeho rodinu a polovicu dediny. Ja som začal protestovať: „Pane Bože, prečo si to dopustil? Kde si bol vtedy, keď sa to celé začalo?“ A vtedy sa vo mne ozval hlas svedomia a hovoril: „Kde si bol ty?“ Zatriaslo to so mnou a povedal som si, že určite sa nechcem dostať do zatratenia pre to zlé svedomie, ktoré ma hrýzlo kvôli správam z médií. Navyše práve v tú nedeľu čítali podobenstvo o boháčovi a Lazárovi. Celé to na mňa veľmi zle dopadlo, vyvolalo to vo mne ťažkú depresiu a ja som si uvedomil, že som v podstate takým boháčom, ako je napísané. Začal som sa zúfalo modliť, lebo som nemal nič k dispozícii. Nemal som kanceláriu, nemal som ani jedného človeka, žiadnu skúsenosť, žiadne peniaze, nič!

Čo ste teda urobili?

Asi po šiestich mesiacoch modlenia som natrafil na chlapa, ktorý chcel ísť na misie, ale nevedel ako. Už sme boli dvaja. Potom som natrafil na podnikateľa, ktorý za mnou poslal misionárku, čo sa tu náhodou „prichumelila“ z Afriky. Bola to sestra Mary Killeenová, ktorú prezývali africká Matka Te-

rézia. Povedala mi, že každá pomoc je dobrá. Zbalili sme sa teda s týmto podnikateľom a išli sme priamo s ňou do centra Nairobi, kde nám dala prácu. Sestra mala na starosti školy, my sme tam začali chodiť a podnikateľ slúbil, že tu postaví nemocnicu. Volal sa doktor František Šulka. Na mieste činu vyhlásil, že ešte skôr ako postavíme nemocnicu, musíme postaviť futbalové ihrisko! Vtedy som pochopil, že on je zástanca donboskovskej futbalovej pastorácie. Takže sa najprv postavilo futbalové ihrisko, v druhom kole prišla na rad kuchyňa a až v tretej várke klinika. To boli naše začiatky. Táto postupnosť sa mi vždy po celých dvadsať rokov zachovala: najprv musíte tie deti dostať z ulice na ihrisko. Keď sú už na ihrisku, môžete ich začať učiť, a pritom sa musíte o ne starať, nakrmiť ich - pretože hladné deti neposedia v škole, a z toho istého dôvodu majú aj veľmi zlé výsledky. Po ďalšie je zbaviť ich infekcie, parazitov, malárie... a na to potrebujete kliniku.

Pamätáte si aj deň, keď sa to všetko začalo?

Bolo to presne pred dvadsiatimi rokmi, na svätého Michala archanjela, 29. 9. 1999. Takže nedávno sme mali okrúhle výročie.

KDE JE MODLITBA A VIERA,
TAM PRÍDU AJ DOBRÍ ĽUDIA, AJ PENIAZE

Klinika stála, ale jeden lekár v nej... nie je to primálo na hasenie bolestí sveta?

Vrátil som sa naspäť domov a povedal som si, že sám tu nič nezmôžem. Lenže Pán Boh mi začal posilať do cesty takých dobrodruhov, ktorí chceli ísť von, ale nevedeli ako. Začali sme ich posilať za sestrou Mary a ona nám zaškolila prvých päť-

desiat ľudí. Taktiež zaučila doktorov v pôrodníctve. Nasledoval Sudán: Šiel tam profesor s pánom doktorom Buzickým a pani docentkou Holečkovou, a svojim oduševnením strhol celý tím mladých ľudí. Začínali sme úplne od nuly, nebolo tam nič, iba púšť. Veľké šťastie bolo, že doktor Buzický mal skončenú stavebnú školu, takže dvaja liečili a on staval. Bola to dobrá kombinácia, aj keď začiatky boli divoké. Infúzie sme podávali zo stromov - pacientov sme ukladali pod košatý strom, aby na nich nepálilo slnko, zavesili sme na konár infúzie a tvárili sa, že je to chirurgická JIS-ka. Operovalo sa pod holým nebom. Až neskôr sa postavili murované budovy.

Ale postaviť kdekoľvek kliniku či nemocnicu... to chce veľa peňazí. Mali ste ich?

Nemal som ani halier. Celé to bolo zaujímavé, ako sme vlastne prišli ku klimatizovanému stanu, ktorý nám dal pán Milan Filo, známy podnikateľ z Ružomberka... Všetky peniaze totiž prešustrovali naši stavitelia, lebo všetok materiál (klinice, dosky...) sa paradoxne musel doviesť lietadlom. Neboli tam žiadne cesty. Jediné šťastie bolo, že doktor Buzický tím, že vyštudoval stavebné inžinierstvo, bol natoľko osvietený, že si sám vedel vyrobiť nepálené tehly, takzvané jihočeské vepřovice, z nich sa postavili štyri budovy. Chýbal nám však stan, lebo operovať pod holým nebom bolo náročné. Nieкто mi poradil: Oslovte pána Fila!

To ste mali už vtedy také známosti?

Keď mi povedali jeho meno, nevedel som, kto to je - v živote som ho nevidel, ale šiel som za ním a povedal som mu, že potrebujem stan a milión korún. Na to som dostal odpoveď,

že takúto drzú požiadavku od úplne neznámeho človeka ešte v živote nepočul: „Je to nehorázne, lebo vás vidím prvý raz v živote a vy hneď na mňa vyjdete s takouto požiadavkou. Kedy to vlastne potrebujete?“ Popravde som povedal, že zajtra, ale že to môže byť aj dnes. Poslal ma kadeľahšie, že to určite nie a že nech mu už takého blázna neposielajú. Na druhý deň mi volala jeho sekretárka, či som si to nerozmyslel. Predstavte si, že za týždeň sme nemali peniaze - lebo nám nedal ani halier, ale dostali sme krásny chirurgický klimatizovaný stan, ktorý doviezol z Českej republiky. Testoval nás - nedal nám len tak milión. Ale dal nám to, čo sme chceli. Stan bol úžasný - spávali v ňom lekári, lebo vonku bolo horúco. Čo si ja pamätám z toho krátkeho času, čo som tam pobudol, tak tam bolo po 31 stupňov. Keď operoval profesor Benca s docentkou, tak mali v rukaviciach vodu a nevedeli nič presne nahmatať - tie rukavice sa im natáhovali tak, že ich mali o centimeter dlhšie. Krátko na to terajší už docent, vtedy len medik, ešte s jedným docentom postavili z dreva v Nairobi ďalšiu kliniku, a to sme už mali potom tri strediská. Prvý rok bol nula, druhý tri kliniky a teraz ich je tridsaťtri.

Dnes je už vaše dielo dobre známe. Aj vaša pomoc núčnym... Máte teda recept, ako pomáhať?

Pán Boh nás veľmi požehnal, lebo našim bohatstvom sú pacienti. To nie sú kreditné karty, ani stíhačky, ani plné futbalové štadióny, ani naše bankové účty. Naše bohatstvo, čím sme skutočne bohatí, sú naši pacienti, naši chorí, hlavne tí, čo majú tri choroby: aids, maláriu a tuberkulózu. Máme tiež novú aktivitu na Madagaskare, no potrebujeme sa ešte stále veľa modliť, pretože do Mozambiku išla dvojica našich ko-

legov na prieskum, možno sa to tam ujme. Nie je potrebné mať peniaze, ale v prvom rade treba Božie požehnanie, potom prídu dobrí ľudia, a keď prídu dobrí ľudia, prídu na záver aj nejaké peniaze.

Chcete povedať, že celý tento váš neuveriteľný projekt sa začína, pokračuje a stojí na modlitbe?

Áno, najprv som sa pol roka modlil, lebo som síce počul ten hlas: „Hej, ty tam, čo robíš a prečo tam nie si?“ – ale sám sebe som si aj odpovedal, že mám prázdnu kasu, že nemám ani na letenku. Človeku potom ani nezostáva nič iné, len tá modlitba. Presne tak ako sa hovorí, keď je bieda najväčšia, Božia pomoc najbližšia. Vtedy som sa začal priam zúfalo modliť a odvtedy sa už dvadsať rokov modlím ruženec za tieto misie. Celý rok som ani jeden nezmeškal. Čím sme boli úspešnejší, tým som si pridával viac modlitby: k Božiemu milosrdenstvu, potom z Medžugoria... A naozaj: čím viac máme modlitieb, tým viac máme práce i pomoci. Dokonca teraz máme dvoch ľudí, ktorí nič iné nerobia, len sa od rána do večera modlia. My hovoríme, že je to tá potrebná predpríprava alebo tylové zabezpečenie, ako hovoria niektorí vojaci.

PRESTAL SOM BYŤ „FAJNOVKA“ A ŽIJEM JEDNODUCHO

Čo spravilo dvadsať rokov misii a pomoci s Vladimírom Krčmérym?

Človek získa nadhľad. Je nad vecou a nebojí sa smrti, lebo sa s tým stretal každý deň. Vidím ľudí, ako pekne vnímajú prechod zo života časného do života večného. Prestal som byť

naviazaný na bohatú infraštruktúru či pohodlie. Keď človek nemá prvotriedny hotel, tak prespí aj na letisku, keď nemá prvotriednu reštauráciu, napije sa aj na záchode alebo z bariny na ceste, z výmoľa, a nič sa mu nestane. Nevnímam ani tak tie choroby, ktoré s rokmi prichádzajú aj preto, lebo v treťom svete je oveľa viac problémov, ako si my tu namýšľame. Ľudia tam sú takí spokojnejší, nik neprotestuje, keď nemá grilované kobilíčie jazyky a uspokojí sa s kapustou. Získal som určitý nadhľad nad pozemským svetom a svetskými radovánkami a plus naučil som sa liečiť jednoduché choroby efektívne. Malária, tuberkulóza, HIV sa dajú jednoducho a teraz už aj lacno liečiť.

To ste vy. Ale kto ešte takto myslí na biednych v krajinách tretieho sveta?

Nebojte sa, obrátených je medzi bankármi a bohatými teraz dosť. Poznám boháčov, ktorí časť alebo väčšinu majetku roz-dajú na lieky chudobným. Napríklad Bill Gates dáva 90 per-cent svojho platu na tento cieľ. Jeho plat je taký veľký, ako výdaje ministerstva zdravotníctva. Darí sa im odčervovať, darí sa im liečiť HIV, darí sa im dávať antimalarickú profilaxiu. Dobrá správa je, že takýchto „bláznov“ je viac.

UTRPENIE JE PRÍLEŽITOSŤ UKÁZAŤ VELKÉ BOŽIE SKUTKY

Mnohí nechcú robiť charitu, ani pracovať s biednymi, lebo nezvládajú pohľad na ľudské utrpenie. Ako by ste ich motivovali?

To je ťažký problém. Ľudské utrpenie nie je od Pána Boha a nedáva žiaden logický zmysel, aby sa mohlo vysvetliť. Mali

sme tam lekárov bez vyznania - boli ateisti a tí sa častejšie rozložili v ťažkých podmienkach, na rozdiel od tých, čo verili. Viera je dôležitá, dáva nám možnosť ostať nad vecou. Niekedy, keď vidíte rozbitý dom, nevidíte v tom takú tragédiu ako niekto iný, kto si myslí, že prišiel úplne o všetko. My vieme, že neprišiel o svoju nesmrteľnú dušu a vďaka tejto skúške sa stane lepším, ľudskejším, dokonalejším.

Vy ste s tým prijatím utrpenia nikdy nemali problém?

Za tých dvadsať rokov som s tým mal vážne problémy. Keď som videl veľké množstvo utrpenia, zalomcovalo to so mnou. Alebo keď som videl deti ohrýzať kôru na stromoch, pretože boli také hladné, že sme im chceli potom kúpiť v obchode cukríky. Ale predavačka nám povedala: „Nekupujte im cukríky. Však nevedia, čo to je. Kúpte im chlieb!“ Kúpili sme teda chlieb, ktorý ony zjedli tak rýchlo, že keď ho jedli, tak im z nosa vypadával rozdrobený. Tak isto so mnou zalomcovalo, keď za mnou prišla mama s mŕtvym dieťaťom a povedala: „Biely čarodejník, vzkries moje dieťa!“ Bol som úplne bezmocný, takže nie je to úplne ľahké. Pomohli mi slová Ježiša Krista, žiaľ, dostal som sa k nim až asi pred desiatimi rokmi, lebo človek často Sväté písmo nečíta a keď ho číta, tak nerozmýšľa nad obsahom. A keď aj rozmýšľa, tak rozmýšľa povrchno... Tento text dáva odpoveď na túto ťažkú otázku: K Ježišovi Kristovi doviedli raz slepého od narodenia a okolití farizeji sa ho pýtali, kto zhrešil - on, či jeho rodičia, že sa narodil slepý? To je zlá otázka, na ktorú nie sú normálne dobré odpovede. Rovnako ako otázka, či Boh, ktorý je všemohúci, môže stvoriť štvorhranný kruh. Na túto otázku neexistuje zmysluplná odpoveď. Avšak Kristus Pán bol majster v tomto - našiel správnu odpo-

ved' a povedal: „Ani on, ani jeho rodičia nezhrešili. Narodil sa slepý od narodenia preto, aby sa na ňom zjavili veľké skutky Božie.“ Toto je tá odpoveď na otázku, keď vidíme katastrofu. Berme to ako príležitosť pre neveriacich na solidaritu a charitu. A pre nás veriacich ako službu bližným. Znamená to, že ten slepý nemal chorobu ako trest za hriechy, to je povrchné chápanie náboženstva. Pre nás veriacich je to dosť veľká príležitosť, prichádzajúca cez naše ruky, každý deň ukázať veľké Božie skutky. Mne sa teda po tých desiatich rokoch podarilo nájsť jasnú čitateľnú odpoveď na otázku, ktorá veľmi pomáha mne aj určitým ľuďom v rovnováhe v kritických situáciách.

Každý nemôže ísť do Afriky. Ako môže pomáhať robiť dobro tam, kde je?

Cirkev a pápeži vo svojich dokumentoch veľmi dobre zachytili sociálnu situáciu dneška a všetko je na prácu pripravené. A hoci ako hovoríte - stredná generácia je buď jazykovo nepripravená, alebo vzdelaná len smerom na východ - ešte stále platí rovnako to, čo povedal Kristus: Bol som hladný, dali ste mi jesť. Bol som smädný, dali ste mi piť... Stále je priestor na aktivity pre ekonomicky slabé alebo chudobné komunity. Takže stále má každý z nás peknú príležitosť na solidaritu už na najzákladnejšej farskej úrovni. Tí, ktorí nemôžu ísť do trópov, vôbec sa nič nedeje! Viac môžeš robiť tu, lebo sociálno-charitatívna práca je potrebná. Často je to tu doma oveľa ťažšie ako v trópoch. Tu je taká obrovská byrokracia, často štátna správa alebo samospráva bráni tomu, aby Cirkev robila charitu s tým, že je to ich nápad a potom zistia, že zlyhávajú, že nie sú schopní to robiť. Pre charitu platí, že nemáme pozerieť na vierovyznanie či náboženskú konfesiu, štátnu príslušnosť.

Kto teda nemôže cestovať, môže robiť dve veci: pracovať pre druhých v bezprostrednom prostredí tu na Slovensku, a modliť sa za misie. Viete, keď nám napíše osemdesiatročná staršia pani, klientka sociálnych služieb, že ona sa päť rokov modlí za misie, robí viac, ako keby som dostal 100 000 eur z banky.

Doma to nevyzerá také „veľkolepé“, ako keď človek ide do Afriky...

Možno by som pridal slová Matky Terézie z čias, keď sa jej sestry trápili nad neubúdajúcim utrpením v Kalkate. Povedala im: „Neprišli sme sem robiť veľké hrdinstvá, urobme každý deň jeden malý skutok, ale s veľkou láskou.“ Je to odpoveď a návod, keď človek túži byť hrdinom a nejako sa k tomu nevie dopracovať. Ak robí drobné, malé skutky s láskou, je na dobrej ceste.

Mama Mária Kohutiarová o synovi Jonatánovi:

Po nebi túžim ešte väčšmi ako predtým

Ten príbeh mnohí z nás prežívali v modlitbe. Naša redakčná kolegyňa Mária prišla o svojho syna Jonatána (+ 7), a napriek tomuto odchodu sme až rukolapne cítili nádej, že najväčšie dobro pre veriaceho človeka je stretnutie s Bohom a večný život. O tom, že k tejto nádeji musela Mária dozrieť, ako prebehla slávnosť odprevádzania jej syna a čo pre Máriu a jej rodinu znamená večný život, rozprávame s našou autorkou, manželkou a mamou Máriou Kohutiarovou (*1970).

Autor: Martin Ližičiar

Fotografia: Matúš Hasiľ

Dátum vydania: 31. októbra 2019

Čo pre teba, Mária, znamená večný život?

Musím byť úprimná a pravdivá: aj tu som dozrievala. Pamätám si, ako mi umierala stará mama z otcovej strany, ja som mala dvadsaťštyri a bolo pre mňa „otravné“ chodiť za ňou do nemocnice s vedomím, že jej život sa končí. Navyše, bolo verejným tajomstvom, že nie som jej miláčik, a ja som to cítila. Šla som tam, lebo ma „vystrkala“ mama. Najhoršie bolo pre mňa počúvať pri pohrebe tie strašné, deprimujúce spevy troch falošne spievajúcich starých žien na malej dedinke. Trpela som, lebo kdesi intuitívne som vnímala, že mi čosi nehrá.

Potom si ma Pán inak viedol, mnohé veci sa vynárali pred očami mojej duše, no aj pred dvanástimi rokmi ma striasalo z kondolencií na pohrebe manželovej mamy a sústavného počúvania spojenia „úprimná sústrast“, ktoré mi neprišlo ani úprimné, ani súcitné a vôbec mi v ničom nepomáhalo. Brala som to ako nutné zlo, povinnú jazdu, čo však nemám rada.

Prečo?

Nesedelo mi to vôbec s tým, v čom som dozrievala a čo som objavovala prostredníctvom viery, keďže som túžila poznať Boha naplno - aj za oponou času a tohto života. Zvlášť nádherné texty čítaní zo Zjavenia svätého Jána ukazovali iný svet, lepší, žiarivejší, plný lásky a prijatia, nekončiacej sa hostiny, oslavy zo stretnutia s Pánom, odkiaľ netreba odísť, radosti s Baránkom na tróne. Do rúk sa mi nielen vďaka redakčnej práci dostávali knihy, ktoré mi otvárali svet raja. Objavovala som tak nádherný svet podľa učenia Katolíckej cirkvi a moja túžba po nebi narastala.